

Innhold

Forord	11
Innledning	13
Bokas kapitler	15
Kapittel 1 Forskningsdesign: samskapt FoU-arbeid med aksjonsforskning og aksjonslæring som metode	19
<i>Anne Berit Emstad og Bård Knutsen</i>	
Kapittel 2 Utforskende læringsformer – som middel for læring og et mål i seg selv	23
<i>Anne Berit Emstad og Bård Knutsen</i>	
Å utforske – et middel for læring og et mål i seg selv	25
En aktivt veiledende lærerrolle	27
Å utforske kommer til uttrykk på ulike måter i skolens fag	27
Kapittel 3 Å utvikle ungdomsskoleelever til trygge engelskbrukere – et langsiktig og utforskende arbeid	32
<i>Anita Normann og Line Strømsvik Kristiansen</i>	
Utforskende læringsformer i engelsk	34
Å arbeide utforskende med muntlighet i engelskfaget	36
Utprøvingenes kontekst	37
Aktiviteter og refleksjoner	38
«Tongue twisters»	38

«Back to back»	39
«Short dialogues»	40
«The odd one out»	41
«Name five things»	41
«Two truths and a lie»	42
«Shock talk»	42
«Roleplay»	43
Avsluttende refleksjoner	43
Kapittel 4 UtForskarane: utforskning i KRLE og samfunnsfag . .	48
<i>Martin Øystese og Oddrun Marie Hovde Bråten</i>	
Kvifor utForskarane	49
Om du vil lese meir	51
utForskarane	52
Læraren si rolle i bruken av utForskarane	57
Eksempel på bruk av <i>utForskarane</i>	57
Avsluttande refleksjonar	60
Kapittel 5 Utforskende praksis med digitale verktøy i musikk	63
<i>Kathinka Hveem Johannessen og Egil Reistadbakk</i>	
Utforskning og bruk av digital teknologi i musikkfaget	64
Husmusikk – et undervisningsopplegg	66
Undervisningsøkt 1: grunnmur	68
De vidare undervisningsøktene	74
Avsluttende refleksjoner	74
Kapittel 6 Bærekraftprosjekt – opplæring om marin plastforurensning	79
<i>Hilde Ervik</i>	
Bærekraftbevissthet	80
Utforskende læringsformer i naturfag	81
Undervisningsopplegg om marin plastforurensning	83
Del 1 Engasjerefasen	83
Del 2 Aktiviteter med laboratorieforsøk og disseksjon – utforske og forklare	87
Forsøk og disseksjon (sammendrag fra laboratorieheftet)	88

Post 1. Jordprøver – på jakt etter makro- og mikroplast	89
Post 2. Identifisering av plast	90
Post 3. Dissekering – på jakt etter makro- og mikroplast	91
Del 3 Refleksjon rundt det gjennomførte undervisningsopplegget – utvide	94
Avsluttende refleksjoner	95

Kapittel 7 Utforskning, dialog og engasjement rundt

flyktningtematikk 100

Vibeke Gilje Sanne, Yvonne Albrigtsen og Christian E. Skotnes

Tverrfaglig undervisning	101
Utforskende tematikk	101
Hvordan vektlegge dybdelæring og dannings?	102
Faglige begrunnelser for MUL i samfunnskunnskap	103
Faglige begrunnelser for MUL i norskfaget	104
Samarbeid på tvers av fag	105
Hvordan gjennomføre MUL?	106
Planlegging og didaktiske innganger	106
«Fire hjørner»	107
«Lag en pakkedliste»	108
«Skriv et brev»	109
«Filosofiske spørsmål»	109
«Tegn et hjem»	110
«Møte med den engasjerte andre»	110
Utforskende samtaler	111
Filosofisk sluttseminar	113
Avsluttende refleksjoner	114

Kapittel 8 Å tenke geografisk gjennom observasjon og

karttegning 117

Anne Rakstad Pettersen, Hilde Storrøsæter, Wenche Dypbukt,

Ellen Juvik og Vibecke Melhuus

Hva er utforskning i geografi?	119
Metodisk tilnærming	120
Eksempel på et utforskende undervisningsopplegg i geografi	121
Fase 1: planlegging	122
Fase 2: introduksjon og modellering (i plenum)	123

Fase 3: tegne kart på bakgrunn av observasjon av ortofoto (i par)	123
Fase 4: diskusjon (i grupper)	126
Fase 5: oppsummerende fagsamtale (i plenum)	127
Elev- og lærerrollen	129
Videre anbefalinger	130
Avsluttende refleksjoner	130

Kapittel 9 Spørsmålsverktøy som støtte for lærere i lærende samtaler i utforskende praktisk naturfagundervisning 134

Andrea Seljeseth, Alex. Strømme og Lise Vikan Sandvik

Hva er utforskende arbeidsformer i naturfag?	135
Teoretisk rammeverk	136
Datagrunnlag og analyse	138
Spørsmålsverktøyet	140
En naturfaglærers bruk av spørsmålsverktøyet	141
Avsluttende refleksjoner	146

Kapittel 10 Utforskende undervisning som fremmer elevens bærekraftbevissthet 149

Ragnhild Lyngved Staberg, Maria I. M. Febri og Jan Tore Malmo

Utforskende læringsformer i naturfag	150
Hvorfor skal vi bruke utforskende læringsformer i naturfag? . . .	150
Hva kjennetegner utforskende læringsformer i naturfag?	151
Utforskende læringsformer og bærekraftundervisning	152
Datagrunnlag og analyse	153
Hvordan jobbe med skole–samfunn-prosjekter i skolen?	155
Eksempel på et skole–samfunn-prosjekt: Hvordan redusere elektrisitetsforbruk?	157
Planlegging	158
Spørsmålsformulering	160
Datainnsamling	161
Kunnskapsbygging	162
Oppsummering av egenskaper ved gode SSP-er og barrierer for vellykket implementering	164
Hva sitter elevene igjen med etter å ha deltatt i skole–samfunn- prosjekter?	164
Avsluttende refleksjoner	165

Kapittel 11 Utforskende språkundervisning i norskfaget . . . . . 172*Mari Nygård, Rikke van Ommeren og Andre Midtskogseter Reite*

Utforsking i læreplanens norskfag	174
Overordna faglig ramme: den sammensatte språkkompetansen . . .	175
Metodologi og materiale	176
Grammatisk undervisning	177
Sosiolingvistisk undervisning	182
Diskusjon	186
Avsluttende refleksjon	188

Kapittel 12 «Nye ord»-oppgåva. Språkleg utforsking på veg mot metaspråkleg forståing . . . . . 192*Andre Midtskogseter Reite*

Presentasjon og grunngjeving av opplegget	195
Om metaspråkleg forståing	197
Om data	201
Kva elevane seier når dei snakkar om språk	202
Utdrag 1. Gruppe 1	203
Utdrag 2. Gruppe 2	205
Utdrag 3. Gruppe 3	209
Diskusjon	211

Kapittel 13 Utforskende seminar for kunnskapsarbeidere . . . . . 219*Kristina Karlgård*

Kunnskapsgrunnlag	221
Viktigheten av praksisoppfølging og opplæring av lærerutdannere	221
Utforskende læringsformer og samskaping	222
Metode	222
Presentasjon av seminaret	223
Fase 1: kort intro om seminaret	224
Fase 2: kurs med praktisk informasjon og teoretisk tilnærming til tema	225
Generelt om fase 2	228
Fase 3: observasjon av modellering	230
Fase 4: egen utprøving av praksisoppfølging	233
Fase 5: refleksjon over de foregående prosessene	234

Behov for en fase 6: erfaringsutveksling og casearbeid for alle oppfølgingslærere	235
Avsluttende refleksjoner	236
Forfatterpresentasjon	239
Stikkordregister	244